

Världens forskare tar tempen på planeten

I juni förra året invigdes världshistoriens största undersökning av jordens ekosystem, The Millennium Ecosystem Assessment (MA). FN och Världsbanken står bakom projektet, som även involverar regeringar, statliga och icke-statliga organisationer, forskningsinstitutioner, samt det privata näringslivet.

Världens makthavare ser i allmänhet till att hålla sig väl informerade om det ekonomiska läget, politiska händelser och befolkningens hälsa. Motsvarande information om ekosystemens tillstånd har varit mindre efterfrågad, trots att ekosystemen utgör fundamentet för vår välfärd. Men nu finns det anledning att tro att en omvärdering av naturens betydelse är på gång. Genom MA ska denna information bli tillgänglig.

- MA är ett nätverk som uppmärksammar själva fundamentet för vår välfärd - ekosystemen, deras resiliens, och vår förmåga att förvalta dem, säger Carl Folke, rådgivare för programmet och föreståndare för CNM.

I ett pressmeddelande säger Kofi Annan att "MA kommer att kartlägga vår planets hälsa, och fylla luckorna i den kunskap som vi behöver för att upprätthålla den. Vi ska alla dela på jordens ömtåliga ekosystem och värdefulla resurser, och vi har alla en roll i att de bevaras. Om vi ska kunna fortsätta leva tillsammans på den här planeten måste vi alla ta ansvar för den."

MA är alltså en omfattande hälsokontroll av planeten, något som i sig är unikt. Men de 1500 forskare som medverkar i MA kommer inte att stanna vid att skriva en journal över produktion, stress och påverkan. Visionen är att identifiera de underliggande ekologiska och sociala processer som är nödvändiga för att säkerställa ett fortsatt flöde av varor och tjänster från ekosystemen.

Tvåvetenskapliga studier på flera nivåer

Studierna inom MA genomförs på lokal, regional och global nivå. De kommer att innefatta ekologiska, men också ekonomiska och sociala faktorer som påverkar kapaciteten hos ekosystem att leverera varor och tjänster viktiga för samhällsutvecklingen. Ett nyckelbegrepp är resiliens, dvs systemens förmåga att absorbera förändringar och omorganiseras och utvecklas efter förändring. Hur väl rustade är ekosystemen och de samhällen som förvaltar dem för att klara till exempel en klimatförändring? Resiliensen beror bland annat av den biologiska och funktionella mångfalden. Den lokala förvaltningen av ekosystem kommer att uppmärksammas särskilt; hur den kan stärkas och utvecklas, samverka med sociala institutioner på olika skalnivåer; och hur den påverkas av beslut och drivkrafter - sociala, ekonomiska, juridiska, ekologiska - på andra nivåer.

- MA-processen tydliggör att hållbar

Kristianstad Vattenrike avslöjar sina hemligheter för Thomas Hahn, institutionell ekonom vid CNM.

Foto: Line Gordon

utveckling inte handlar om ekologisk hållbarhet, social hållbarhet eller ekonomisk hållbarhet, utan en kombination av alla tre, säger Carl Folke.

CNM rådgivare och forskare

CNM står för det svenska deltagandet i MA och Carl Folke har medverkat vid utformningen av programmet. I mitten av januari blev det klart att CNMs studie blir en av de åtta sub-global assessments som programmet omfattar. Forskningen genomförs bland annat i Kristianstad Vattenrike och Nationalstadsparken, Stockholm. Ett skärgårdsprojekt planeras också. Forskare och doktorander samarbetar med brukare och andra intressenter för att identifiera och utvärdera de ekosystemtjänster som dessa urbana och semi-urbana områden genererar, samt analysera hur de upprätthålls. Hur påverkas de av omkringliggande naturområden? Hur påverkas de av kunskapen och kapaciteten runt förvaltningen? Och hur samverkar institutioner på olika nivåer i förvaltningen? Forskningen är tvåvetenskaplig och innefattar integrerade samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga analyser. Jämförande studier kommer att genomföras i Södra afrika, Indien, Nordamerika och Sydostasien.

Forskningen inom MA ligger i frontlinjen med sitt tvåvetenskapliga och integrerade angreppssätt. Resultaten ska presenteras i slutet

av 2004, men effekterna av det internationella samarbetet har goda möjligheter att nå längre än så. I och med MA skapas ett värdefullt nätverk som inte försvinner för att programmet upphör. Dessutom kan MA bidra till ökad förståelse för att människa och natur är delar av samma system, och att vår gemensamma framtid är beroende av att resiliensen upprätthålls.

Text: Lisen Schultz

Millennium Assessment-fakta

Fullständigt namn The Millennium Ecosystem Assessment: Strengthening Capacity to Manage Ecosystems Sustainability for Human Well-Being

Invigdes den 5 juni 2001

Resultaten redovisas i slutet av år 2004

Kostnaden beräknas till 20-25 miljoner dollar

Medverkande 1500 världsledande forskare

MA är kopplat till tre stora internationella konventioner: konventionen om öken-

spridning, konventionen om biologisk

mångfald och våtmarkskonventionen Ramsar.

Läs mer på www.millenniumassessment.org

eller i *Science* 26 oktober 1999; Vol. 286:685-686